

SAKALA PUHKEALA

2021. aasta

külastajauuringu tulemused

Metoodika

Küllastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad küllastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Küllastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

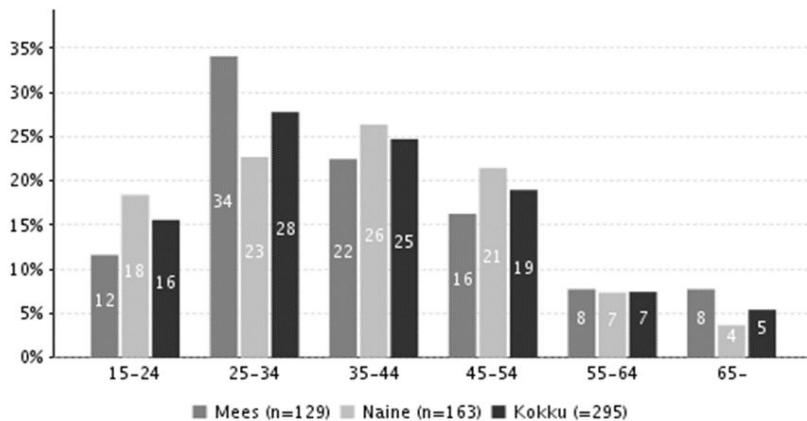
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati küllastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Sakala puhkeala küllastajauuringu käigus koguti 345 ankeeti.

Tulemused

Sakala puhkeala küllastajatest oli küllastajauuringu andmetel 55% naissoost ja 45% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 42%, keskeriharidusega 25%, keskkharidusega 26% ja põhiharidusega 7% vastanutest. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Puhkeala küllastajatest 96% elab Eestis. Lisaks oli küllastajaid ka Saksamaalt, Lätist, Soomest (1%), millele järgnevad teised riigid. Suurim küllastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tallinna linn (13%), Viljandi linn (11%), Mulgi vald (8%), Viljandi vald (7%), Põhja-Sakala vald, Tartu linn, Pärnu linn (5%), Türi vald (4%), Põhja-Pärnumaa vald (3%), millele järgnevad teised omavalitsused.

Puhkeala küllastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (64%) ja üksinda liikujaid oli 19% ja 6 või enama inimese seltskonnas 17% vastanutest. Igas neljandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

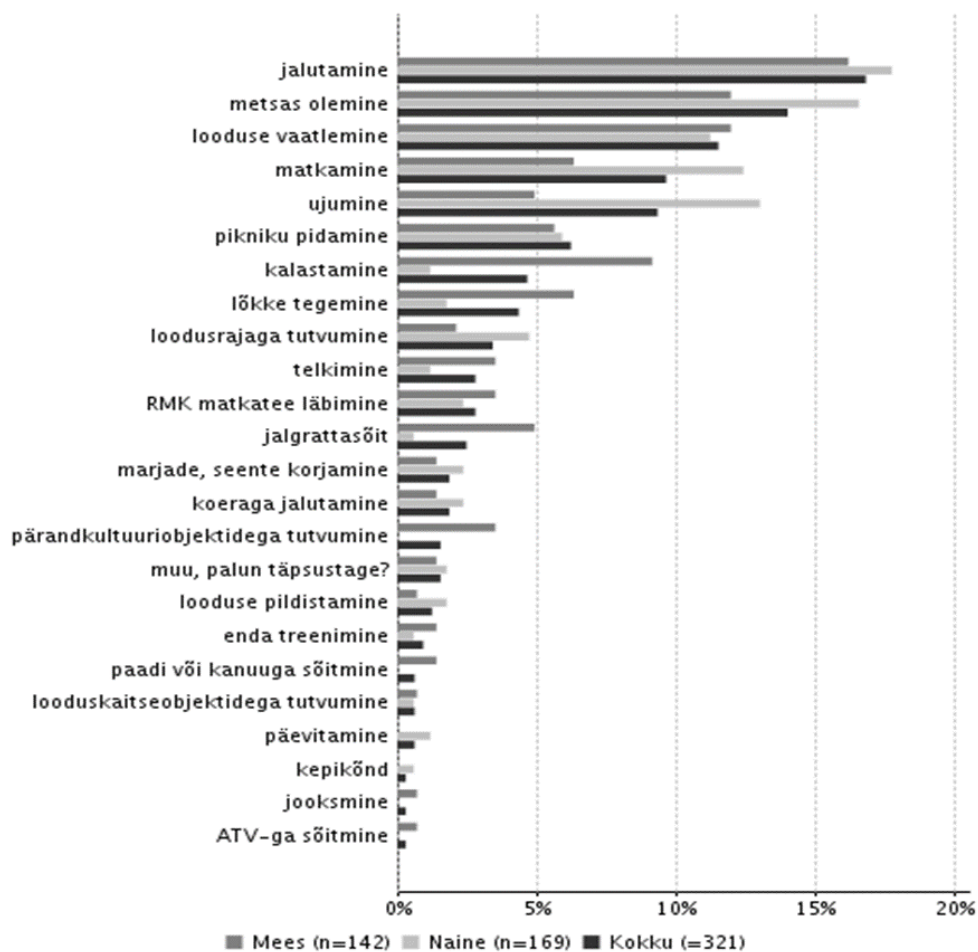
Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	162	58
teised sugulased	3	1
sõbrad	91	32
töökaaslased	5	2
klass (Laste/õpilasgrupp)	9	3
lasteaiarühm	1	0
klubi, ühing vms	3	1
teised, kes?	6	2
Kokku	280	100

Sakala puhkeala oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 63%-le, üks mitmest planeeritud sihtpunktist 28%-le ja planeerimata sihtkoht 9%-le vastanutest.

Tegevused, kus vastanud selle külastuse ajal osalesid või kavatsesid osaleda, olid jalutamine, looduse vaatlemine, metsas olemine, pikniku pidamine, looduse pildistamine, loodusrajaga tutvumine, ujumine, matkamine, lõkke tegemine jne.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad jalutamist, metsas olemist, looduse vaatlemist, matkamist, ujumist, pikniku pidamist, kalastamist jne (Joonis 2).

Joonis 2. Külastajate kõige olulisem tegevus

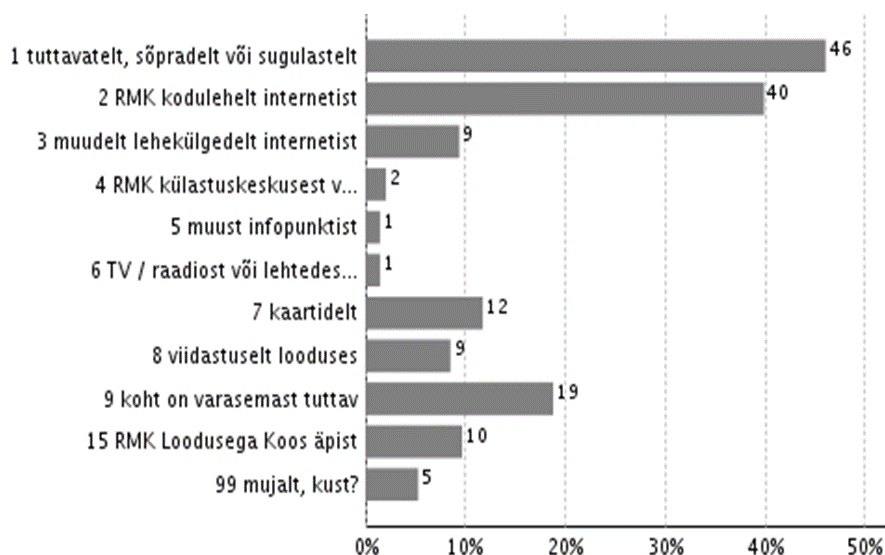
Sakala puhkeala kõige enam külastatavad objektid olid Mukri loodusrada (19% vastanutest külastas või kavatses külastada seekordse külastuse jooksul), Lõhavere linnus (14%), Sinialliku lõkkekoht ja matkarada (12%), Saeveski metsaonn ja Teringi õpperada (11%), Mukri lõkkekoht (10%), Luite lõkkekoht ja Vanapagana metsamaja (9%), millele järgnevad teised objektid. Keskmiselt külastati seekordse külastuse jooksul 2,35 objekti.

Sakala puhkeala küllastusest 46% tehakse suvel (juuni-august), 22% kevadel (aprill-mai), 18% sügisel (september-november) ja 13% talvel (detsember-märts).

Päevaseid küllastajaid oli 70% kõigist küllastajatest ja nad viibisid puhkealal keskmiselt 2,7 tundi. Ööbijaid oli 30% ja nad viibisid puhkealal keskmiselt 1,8 ööpäeva (mediaan 1 ööpäev). Ööbijatest 67% veetis alal ühe öö, 23% kaks ööd ja 5% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks telkimisalasid ja lõkkekohti, aga ka metsaonne ja metsamaju. Esimest korda Sakala puhkealal viibijaid oli 39% küllastajatest.

Alale saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (86% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse samuti kõige enam sõiduautot (82%), millele järgnevad jalgsi liikujad (7%), jalgratas (4%), tellitud buss (3%), sõiduauto haagissuvilaga või matkabuss (2%) ja mootorratas (1%).

Ala kohta informatsiooni hankimise kohta annab ülevaate Joonis 3.

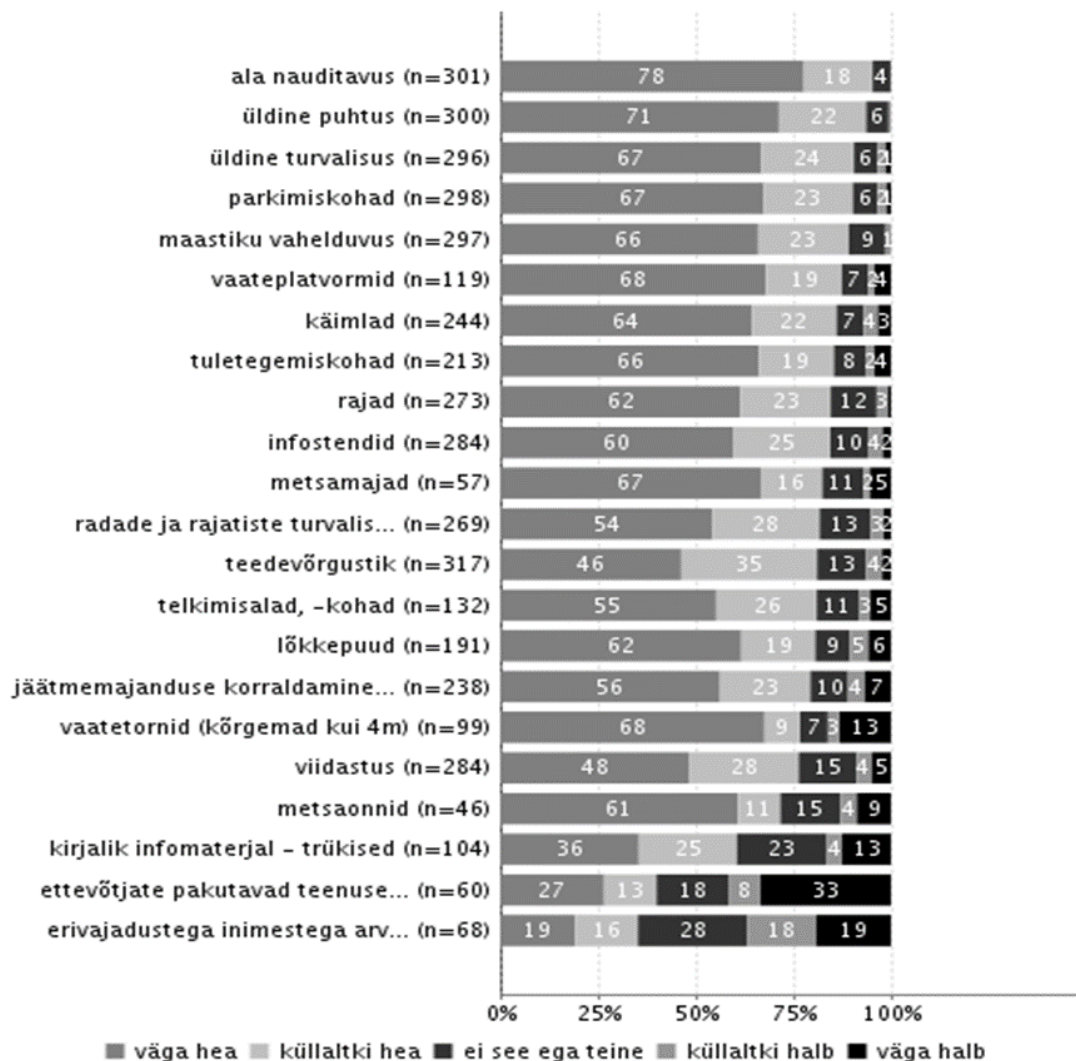
Joonis 3. Informatsiooni allikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsesid teha puhkealal ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 29% puhkealal käinutest kinnitas, et oli seekordse küllastusega seoses raha kulutanud. Küllastajad kulutasid keskmiselt 48,57 eurot küllastuskorra kohta (mediaan 25,00 eurot). Kõige enam kulutati raha ostudele kauplustest ja bensiinijaamadest, seejärel majutusele ja ostudele kohvikutes ning restoranides.

Küllastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid ilusad maastikud, looduse tunnetamine, mürast ja saastest eemal viibimine, meelerahu, stressi

maandamine, viibimine koos oma seltskonnaga, omaette olemine, meeldivad varasemad kogemused jne.

Üldiselt hinnati puhkeala teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid puhkeala külastajad parkimiskohtade, vaateplatvormide, käimlate, tuletegemiskohtade, radade, infostendide, metsamajade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid külastajad erivajadusega inimestega arvestamisele (Joonis 4).

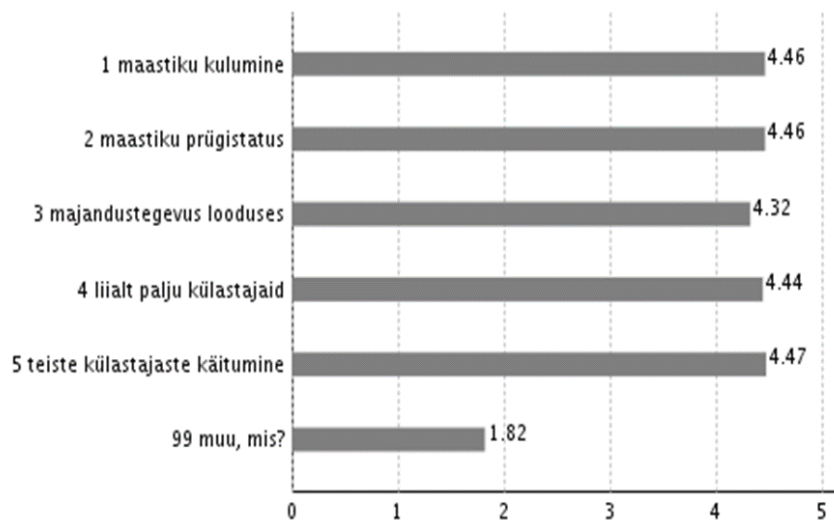

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli rahul 94% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid külastajad erivajadustega inimestele suunatud rajatiste hulgale.

Sakala puhkeala külastus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Külastust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati võrdsel tasemel madalalt (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati küllastajate käitumise ja looduskeskkonnaga seotud aspekte.

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Küllastust häirivad tegurid

88% küllastajatest tundsid, et tänu Sakala puhkeala seekordsele küllastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes vaimne heaolu.

Küsimusele, kus paluti hinnata küllastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid küllastajad sagedamini välja toonud summa 60 eurot, mis on võrreldav päevase spa küllastusega.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta Sakala puhkealal ning ümbruskonnas. Kõige enam tuntakse puudust toitlustusest (22% uuringus osalejatest), seejärel majutusest (20%), spordi- ja harrastusvõimalustest (15%), kauplustest (13%) ja juhendatud retkekorraldusest (10%). Enim nimetatud summad inimese kohta oli 20 eurot ostude eest kauplustes ning spordi- ja harrastusvõimaluste eest, 10 eurot majutuse, juhendatud retkekorralduse ning toitlustuse eest.

Küllastajauuringu tulemuste põhjal arvatud Sakala puhkeala võrreldav küllastajarahuloluindeks oli 4,44 (üleriigiline loodusalade küllastajarahuloluindeks oli 4,45).